

KUUSISTON LINNAN ALUEEN 9601 KAIVAUSKERTOMUS 1996
VIRVA LOMPOLO

Kaivausaika: 6.6.-

Korkeuspiste: päälinnan pihan koillisosan kalliopaljastuman korkeuspiste

Kaivausjohtajat: Fil.yo Virva Lompolo ja muuritutkija Kari Uotila

Kaivaustyövoima: osan ajasta Heidi Hietanen ja Maria Tamminen

Kaivauksen löydöt: 96025:415-444

Kuvat: mv-negatiivit 12817-12827
diapositiivit 12828-12844

Kartat: 202.2.855-862

TUTKIMUKSEN TAUSTA

Kaivausten lähtökohtana oli H-kellarin ja muurin kollispuolen rakennusjärjestyksen selvittäminen.

Aluskasvillisuus alueella oli lähinnä matalaa heinää sekä hiukan nokkosta. Alueen kautta oli kulkenut polku portaita alas III-esilinnaan.

MENETELMÄT JA DOKUMENTOINTI

Kaivausalueen korkeuskiintopisteenä käytettiin päälinnan pihan koillisosan kalliopaljastumassa olevaa korkeuspistettä, jonka korkeus on 11,46 m m.p.y.

Kaivausalueelle mitattiin 0-linja H-kellarin pohjoisseinän molemmista nurkista (kartta 202.2.862). 3. kerroksessa kaivausalue jaettiin A ja B-ruutuun niin että tiilijalustan ja H-kellarin pohjoisseinän välinen alue on A ja tiilijalustan ja muurin välinen alue on B. Näin voitiin tarvittaessa löydöille määritellä tarkemmin löytöalue.

Kaivaus tehtiin sekä tasokaivauksena että luonnollisissa kerroksissa riippuen kerroksen vahvuuden mukaan.

Pinta poistettiin lapioin ja tarkastettiin. Tämän jälkeen alueesta piirrettiin kartta ja vaaittiin. Kaivaus suoritettiin las-toin, jokaisesta kerroksesta piirrettiin tasokartat, vaaittiin ja valokuvattiin. 1.-5. kerroksen maata ei seulottu vaan kaivaus näiltä osin pyrittiin tekemään mahdollisimman huolellisesti ja kaikki löydöt otettiin talteen.

KAIVAUSHAVAINNOT

Pinta ja 1.kerros

Kun pinta oli poistettu, avatulta alueelta maa oli tiilen, laastin ja saven sekaista humusta. Kerroksen paksuus oli keskimäärin noin 15 cm.

2.kerros

Toista kerrosta kaivettaessa 0-linjan vierestä paljastui tiilirivi, joiden välissä oli laastia. Tiilirivin itäpäässä oli iso harmaakivi, joka näytti liittyvän rakenteeseen. Harmaakiven alta alkoi paljastua toinen isokokoinen harmaakivi. Kerros kaivettiin tiilirivin ensimmäisten tiilten tasolle, pohjoispuolelta korkeu

teen 10,45 m m.p.y. ja eteläpuolelta korkeuteen 10.31 m m.p.y. (kuvat mv-neg. 12818-12821). Rakenne tehty kokonaan sidetiilistä ja sen leveys on noin 30 cm. Rakenteen korkeus länsipäässä oli 10,67 m m.p.y. ja itäpäässä 10,51 m m.p.y.

Maa H-kellarin ja tiilirivin välissä oli kukkamultamaista humusta sekä itäpäässä seinän alla ja harmaakivien välissä maa-aines oli laastin sekaista hiekkaa, joka jatkui muurin viertä kaivausalueen pohjoispuolelle.

Tiilirivin pohjoispuolella maa oli hiekkansekaista humusta ja läntisessä puoliskossa oli kasa tiiliä ja jokunen kivi. (kartta 202.2.857)

3.kerros

Kolmannessa kerroksessa kaivausalue kaivettiin korkeuteen 10,35-10,25 m m.p.y. (W-E) ja jaettiin A ja B ruutuihin, jotka erotti tiilirakenne. Muuratun tiilirivi jatkui alaspäin. A-ruudussa H-kellarin pohjoisseinän vierestä alkoi paljastua rivi harmaakiviä, joiden välissä oli laastia (kartta 202.2.858).

Maa-aines A-ruudussa muuttui laastin sekaiseksi humukseksi. B-ruudussa maa jatkui hiekan sekaisena humuksena.

B-ruudussa oli edelleenkin sikin sokin tiiliä ja muutama kivi, mutta huomattavasti vähemmän kuin edellisessä kerroksessa. Ruudun pohjoispuolelle alkoi selkeästi muodostua harmaakivistä seinämä, joka näytti yhdistävän itä- ja pohjoismuurit (kartta 202.2.858). Sen takana maa jatkui laastin sekaisen hiekkana. (kuva mv-neg. 12822)

4.kerros

Muurattu tiilirakenne eli tiilijalusta jatkui yhä alaspäin ja siihen oli muurattu myös jokunen kivi. Kaikki tiilet oli muurattu sidetiilinä samansuuntaisesti eli poikittain kaivausalueeseen nähden. Tiilijalusta oli kallistunut lievästi pohjoiseen päin ja 4.kerroksessa sen alin rivi pääasiallisesti oli muurattu harmaakivistä korkeudelta 10,24-10,19 m m.p.y. (kartat 202.2.859 ja 202.2.862). H-kellarin pohjoisseinän vierestä 3.kerroksessa paljastunut harmaakivirivi jatkui myös alaspäin ja se oli muurattu.

Maa-aines A-ruudun länsipuolella oli humusta ja itäpuolella laastin sekaista humusta. B-ruudussa maa oli humuksen ja laastin sekaista hiekkaa, jossa oli tiilenpaloja ja kiviä. Lohkon pohjoispuolen muurattu kivirivi jatkui alaspäin.

Kaivausalueen itäiseltä muurilta poistettiin kiviä. Taso valokuvattiin (kuvat mv-neg. 12823-12827) ja tiilijalustan etelä- ja pohjoisprofiilit piirrettiin (kartta 202.2.862). Tämän jälkeen tiilijalustan itäpäästä poistettiin molemmat isot harmaakivet ja alla ollut maa kaivettiin 4.kerroksen tasolle. Maa kivien alla oli hiekan ja laastin sekaista humusta.

5.kerros

Maa alkoi käydä hiekkamaisemmaksi ja kaivausalueen itänurkassa tuli esille ohut hiilikerros. Tiilijalusta jatkui alaspäin ja sen alaosa koostui pelkästään kivistä.

B-ruudun maa oli tummaa hiekkaa, jonka seassa oli laastia. A-ruudun läntistä puolta ei kaivettu ollenkaan, koska se oli liian ahdas.

LÖYDÖT

1.kerroksesta löydöt olivat sekä uutta materiaalia (lasi, pullonkorkki, muovi, naula ja kuona; Mv 96025:415) että vanhempaa (keramiikan pala, naula ja rautalevy; Mv 96025:416-419). 2.-3.kerroksessa löytöjä tuli vähäisesti. 4.kerroksessa löytöjä oli suhteellisen runsaasti. Tästä kerroksesta löytyi myös kaksi selkeää esinettä, luuluistin (Mv 96025:427) ruudusta B ja rautaveitsi (Mv 96025:430) kivien a ja b välistä. Veitsi löytyi 4.kerroksessa tehdyn isojen kivien poistamisen yhteydessä kivien välistä (kartta 202.2.862).

Ainoastaan 1.kerroksesta tuli selkeästi uutta materiaalia, mutta muiden kerrosten materiaali näytti olevan vanhempaa (keramiikka, rautanauvoja ja -vartaita, hiukan lasia ja piin pala).

LOPUKSI

1.-5.kerroksen kaivaukset tapahtui fil.yo Virva Lompolon ja muuritutkija Kari Uotilan johdolla. Fil.yo Virva Lompolo hoiti myös pääasiallisesti dokumentoinnin näiltä osin paitsi 5.kerroksen tasokartanpiirtäminen jäi, koska Virva Lompolon työsuhde päättyi. 5.kerroksesta alaspäin kaivauksia jatkettiin muuritutkija Kari Uotilan johdolla.

ALUE 9601

96025:415 Lasi, pullonkorkki, muovi ja naula (I kerros, 6.6.). Uutta materiaalia.

96025:416 Keramiikka (I kerros, 6.6.).

Pala toiselta pinnalta lasitettua punasavikeramiikkaa. Kellertävän ruskea lasitus. Mitat; 14x12 mm, seinämän paksuus n. 5 mm.

96025:417 Naula (I kerros, 6.6.).

Kaksi naulaa. Pituudet 23 ja 75 mm, päät 18x10 ja 18x14 mm.

96025:418 Rautalevy (I kerros, 6.6.).

Mitat; 57x53 mm, paksuus n. 10 mm.

96025:419 Kuona (I kerros, 6.6.).

96025:420 Lasia (II kerros, 10.6. z= 10,68 mpy).

Pala läpinäkymätöntä lasia. Mitat; 14x10 mm, paksuus n. 2 mm.

96025:421 Naula (II kerros, 10.6.).

Pituus 45 mm, pää 14x12 mm.

96025:422 Varras (II kerros, 10.6.).

Pituus 92 mm, paksuus n. 6 mm.

96025:423 Lasi (III kerros, 20.6.).

Pala kirkasta lasia, pullolasia (?). Sateenkaarenvärinen pintakerros hilseilee. Mitat; 48x30 mm, paksuus n. 3–4 mm.

96025:424 Keramiikka (III kerros, 20.6. alue A).

Pala ulkopinnalta lasitettua punasavikeramiikkaa. Lasitus on ruskeanvihertävää. Palassa on pitkittäin kohollaan oleva harja. Mitat; 24x12 mm, seinämän paksuus 4 mm.

96025:425 Naula (III kerros, 20.6.).

Pituus 110 mm, pää 24x18 mm. Vartaan paksuus n. 7 mm.

96025:426 Varras (III kerros, 18.6.).

Pituus 45 mm.

96025:427 Luuluistin (IV kerros, 26.6. alue B).

Suuresta putkiluusta halkaistu ja veistetty luistin. Luistimen halkaistussa pinnassa näkyy veistojälkiä. Pohjaosa on kulunut luistimen etu- ja takaosasta niin, että luun syyt näkyvät pinnassa. Luistimen pituus 255 mm, leveys keskellä 30 mm.

96025:428 Tuntematon (IV kerros, 24.6.).

Mahdollisesti keramiikkaa tai muuta lasitettua ainetta. Valkoisella pohjalla vihreitä lasitusläikkiä. Pala on lohjennut litteästä ja ilmeisesti pyöreästä

kappaleesta. Paksuus 17 mm.

96025:429 Lasi (IV kerros, 25.6. alue B).

Pala kirkasta lasia. Mitat; 16x12 mm, paksuus 2 mm.

96025:430 Rautaveitsi (IV kerros, 4.7. kivien a ja b välistä).

Pituus 145 mm, leveys 15 mm ja paksuus 6 mm.

96025:431 Naula (IV kerros, 26.6. alue B).

Kaksi naulaa. Pituudet 37 ja 40 mm.

96025:432 Varras (IV kerros, 25.6. alue A).

Pituus 42 mm, varras 7x4 mm.

96025:433 Pii (IV kerros, 25.6. alue A). Yksi pala piitä.

96025:434 Pähkinänkuori (IV kerros, 24.6. alue B).

96025:435 Rautanaula (V kerros, 5.7. alue B).

Pituus 40 mm pää 12x7 mm ja vartaan paksuus 5 mm.

96025:436 Rautanaula (VI kerros).

Pyöreäkantainen, varsi nelikulmainen. Kannan halkaisija 15 mm, paksuus 3 mm, varren halkaisija 6x5 mm, koko pituus 95 mm. Paino 17 g.

96025:437 Metallikuona (VI kerros).

Paino 33 g.

96025:438 Lasi (VII kerros).

Reunapala, irisoitunut, lasimassa lähes kirkasta. 12x11x1 mm. 0,5 g.

96025:439 Metallikuona (VII kerros).

113 g.

96025:440 Metallirengas (IX kerros).

Tehty latteasta vartaasta. Halkaisija 18 mm, paksuus 3 mm. Paino 0,5 g.

96025:441 Rautaesine (IX kerros).

Suorakaiteen muotoinen katkelma. Pituus 64 mm, leveys 19 mm, paksuus 8.15 mm. Paino 18 g.

96025:442 Rautanaula (IX kerros).

5 kappaletta pyöreäkantaisia, varret nelikulmaisia. Halkaisija 20–11 mm, paksuus 4 mm, pituus 84–25 mm, varren halkaisija 6x7 – 5x5 mm. 52 g.

96025:443 Metallirengas (X kerros).

Tehty pyöreästä vartaasta. Halkaisija 16 mm, sisähalkaisija 9 mm, paksuus 2 mm. 0,5 g.

96025:444 Rautalevy (X kerros).

Suorakaiteenmuotoinen. 30x9x6 mm. 3 g.